

הספרייה | רן ביןון

הכל מואר

"המאורות" הוא הספר שהפך את אלינור קטון לזוכה הצעירה בהיסטוריה של פרס הבוקר

אלינור קטון הקנדית הרהימה את העולם פעמיים. בספר הביכורים שלה, "החורה", היא הציגה כישרון סיפורי מטורף ושפה תיאורית שלא דומה לשום דבר אחר, וכעבור חמש שנים, ב־2013, כבר זכתה בפרס מאן בוקר היוקרתי עם ספרה השני, "המאורות". קטון הייתה לסופרת הצעירה ביותר שזכתה אי פעם בפרס, כשהספר עב הכרס, 806 עמודים ליתר דיוק, הוא הוכיח הארוך ביותר בהיסטוריה של המאן בוקר. ועם כל המטען הזה, בסוף נשאר סיפור טוב. ארוך מאוד, אבל ממש מעולה, שנפתח עם וולטר מורד, צעיר סקוטי שנחנך בעיירת כורים נידחת בניו־זילנד ב־1866. כמו כל האנשים בחרר האירוח שאלי הוא נכנס במלון נידה, גם מודי בורח ממשוה. בן אדם לא נוסע סתם ככה לקצה השני של העולם ומסכן את חייו, שהרי רבים כל כך לא מצליחים להגיע ליעדם ונופלים בדרך, מוצאים את מותם בין גלי הים, או נוחתים מרוסקי איברים על החוף הסלעי האכזב.

כדי להכיע את מקום כמו הוקיטיקה, ניר זילנה, באמצע המאה ה־19, לא צריך רק לנוע לעבר משוה – המטיבציה האמיתית היא להי ננתק ממשוה אחה. גם למודי יש ענר שרודף אותו, סוד שהוא מסתרי. הוא הננתק מאביו ומאחיו המנוכרים, שעובד גם הם את סקוטלנד ועשו הון מרשים בחלק אחר של ניו־זילנה. כשכיו בעצם הוא אמור למצוא כאן משפחה חדשה, כי במקום הקשה הזה לא ניתן לשרוד לבד. קטון מתארת אדם תרבותי שכמו מתאבל על תרבותו, והערמומי אצלה הוא זה שמבין שחובה אינו נמצא בין ההרים הנישאים בסביבת הוקיטיקה, אלא בני האדם. אלינור קטון מצליחה ליצור קלאסיקה מודרנית מיידית. אנתנו קוראים רומן הרפתקאות גותיים מבהילים, אבל מודעים ל כך שהספר הזה לגמרי חדשני ועושה שימוש פראי בקור נבנציות שלפיהן כאילו נכתב. זה קורה תוך שילוב מבריק, שלא ייאמן, בין צורה לתוכן – עם 12 דמויות שתחובות בתאמה לגלגל המזלות ומבנה ספרותי המציית ל"יחס הזהב" של הדיוניצי. כי מבין כל המאורות בשנים, הבחיר והעו ביותר הוא אלינור קטון בעצמה.

המאורות / אלינור קטון. מאת: מיכל אלפון. עם עובד, 806 עמ'

גאוה ישראלית | ניצה אבירם

צילום: צביקה טישלר

האוסקר של האדריכלות

"נרתמנו לפרויקט מתוך תחושה של שליחות". האדריכלים תמר יעקבס ואושרי יניב

רק לפני מספר ימים הוכרו המועמד דים הסופיים בטקס האוסקר, שיערך בהוליווד במאוס הקרוב, אבל אנחנו כאן כדי לרווח על אוסקר שונה לגמרי, אם כי לא פחות חשוב. האוסקר של האדריכלות העולמית. ולא תאמינו, אבל הווכים בו השנה הם צמד מעצבים ישראלים, שגם אם הייתם תולים אותם הפוך על הפיגומים החשובים ביום שמש לוהט, הם לא היו מהמרים על עצמם כמי שיקחו את הפסלון המוזהב.

לתמר יעקבס ואושרי יניב, זוג ליד שולחן השרט וגם בחיים האמיתיים, זה קרה פתאום בלי הכנה מוקדמת, כשהפעילו לשלב הגמר של התחרות היוקרתית העולמית שנערכה בנירלין. הם קטפו את

הפרס הראשון על "עיצוב של מבנה בעל חשיבות חברתית ומוסרית גבוהה ביותר". השניים תוכננו בניין שישמש בית חם לנשים מוכות ולילדיהן שנאלצים לברוח מאבא ובעל אלים. תכנון המקלט נעשה בשיתוף עמוס גולדרייך, אדריכל שחי בלונדון ושמשפחתו תרמה את המשאבים להקמת המעון החדש.

תמר (43) ואושרי (45), הורים לארנון ועלמה, הם הישראלים הראשונים שהעפילו לשלב הגמר בפסטיבל WAF העולמי, World Architecture Festival. לתחרות היוקרתית שנחשבת לאוסקר של האדריכלות, הוגשו השנה 343 פרויקטים מ־58 מדינות. בני הזוג זכו במקום הראשון בקטגוריית "מבנה הבריאות העתידית", לצד אדריכלים ידועי שם שזכו בקטגוריות אחרות, כמו המשרד של זהא חריר שקיבל פרס על תכנון מתחם לימודים אוניברסיטאי, ומשרד מוביל נוסף שמופק על עיצוב תנויות CHANEL בעולם.

רגע הווכיה היה התרגשות שאי אפשר לתאר, אמר אושרי. "לא האמנתי שזה אמיתי. חשבתי שאני חולם. מי היה מאמין? כל מה שרציתי באותו רגע היה לרוץ להתקשר לתמר. לא חשבנו שנוכה, ובגלל זה אני סתתי לברלין והיא נשארה בארץ. זה היה פספוס. מצאתי את עצמי מוקף באדריכלים ידועים מהעולם שלחצו את ידי ותמר לא הייתה איתי".

קומות, מצטנע במכוון, נטול חלונות, בהשראה של שריון צב נוקשה ומגונן. האדריכלים שמו דגש על תכנון החצר הפנימית שמהווה מקום מפגש ומשחק לילדים, ומאפשרת החדרת אור טבעי ואוויר צח לחללים הפנימיים. בדומה ל"כפר קטן" שבו מתרחשת הפעילות בכיכר המרכזית, תוכננו כיתות הלימוד והגן במנותק מהמבנה הראשי. מסביב לחצר תוכננו חררי השינה הפרטיים לכל אם וילדיה, כמו "בתים" קטנים תחת גג משותף. כל השופטים בתחרות, שבעה במספר, החליטו פה אחד על מתן הפרס. בנימוקיהם הסבירו כי יעקבס ויניב יצרו תחושה נעימה וביתית למרות רדישות מחמירות בנושאי בטיחות וביטחון אישי. "התכנון רגיש ומדויק, אחר פתרון מיטבי לפרוגרמה מורכבת", כתבו השופטים. "למרות רדישות מחמירות ותקציב מוגבל, יצרו האדריכלים מיקום חכם של פונקציות, עם מרחבים ועם שמירה על פרטיות הדיירים". תמר ואושרי חשים גאוה גדולה במיוחד נוכח העיר כדה שהפריקט שלהם עמד בתחרות מול פרויקטים שקיבלו תקציבי ענק, כמו בתי חולים גדולים בקנדה, בריטניה וערב הסעודית. הפרויקט הישראלי תוכנן עבור עמותת "לא לאלימות – לא" שייסדה רות רונק, 85, כלת פרס ישראל, פעילה פמיניסטית מחלוצות המאבק באלימות נגד נשים בישראל.

לא מביאים את העבודה הביתה
אחרי 13 שנים של עבודה משותפת, השניים למדו איך לעשות את ההפרדה בין חיי הווגיות והחיים המצויעים. גאותם, הם אומרים, היא על כך שהצליחו לשמור על החוק לא להביא את העבודה הביתה. הם מכוונן גם גאים מאוד בפרויקטים השונים שלהם, בהם עיצבו והקמה של שוק האוכל ביפו, עיצוב חנויות "גולף & קו", "גולף קידס" ועוד.

איך בכלל הגתם לתכנן בית לנשים מוכות?
אושרי: "אחד החברים שלנו, עמוס גולדרייך שהוא אדריכל ישראלי שעובד בלונדון, היה גם חלק מצוות ההיגוי, והוא פנה אלינו עם ההצעה. עמוס קשר למשפחה שתרמה את הכסף ונרתמנו לעשייה הזו. הם את המציאות שבה נשים מוכנסות למבנים/מקלטים מאולתרים שרשויות הרווחה הסבו לצורך הזה". ציור, הערב, בהרצליה, לתקיים אירוע התרמה למען אגוד המעון, ובמרכזו מופע הסטנדרט של יעקב כהן, שכמוכן עושה זאת בהתנדבות. כל ההכנסות קודש לנשים והילדים במעון.

מה היה הכי חשוב בשלב התכנון?
אושרי: "בני האדם מושפעים מהסביבה האדריכלית שבה הם חיים. לכן השהייה במקום נעים שעונה על הצרכים, תקל על הנשים להתארגן מחדש לשלב הבא בחייהן".
וגם החלום הבא?
אושרי: "אני, משום מה, דווקא חולם לתכנן שדה תעופה".

תמר: אני חולמת לעצב גן ילדים, לעבור תהליך של חשיבה מראש על כל הפרטים הקטנים במטרה שזה יהיה גן ילדים מושלם".

אוכל של בית | איילת הירשמן

צילום: יסיר סלים

סלמון בניחוח הדרים

עכשיו העונה למנה שוברת שגרה ומרעננת במיוחד: סלמון טרי מאוד, שנכבש בקלילות עם פלחי תפוח, אשכולית ובצל

+

- זו בריוק העונה, להכנת מנה מרעננת וטעימה במיוחד. כך, עכשיו, כשההדרים הנפלאים כשיאם (אווה כף שחורף) אני משלבת אותם כמעט בכל דבר, גם במנות פתיחה אלגנטיות עם סלמון נא, שהוא בעיניי אחד הרברים הטעימים בעולם. הרג, שחייב להיות טרי מאוד, מפני שאתם מגישים אותו נא לגמרי, עובר כבישה קצרה ומחירה (סטייל סביצה) ברוטב חומצי שמתערבב בקרה, ומוגש כשעליו פרוסות יפות של פירות הדר ובצל, ונגיעה קלה של שמיה, רמו לסלמון כבוש קלאסי. חוץ מלהיות יפה, המנה הזאת גם מרעננת וגם טעימה בטירוף, ותהיה פתיחה מושלמת לכל ארוחה בעונה הקרה (אני גם משלבת אותה בצלחות בראנץ', וזאת המרציבים ל־6 מנות פתיחה: 500 גרם פילה סלמון טרי מאוד, חתוך לפרוסות בעובי 2 ס"מ 1 להדרים ואת השמיה. 1 תפוח רגיל או תפוחים אחרים 1 בצל סגול, קלוף ופרוס

מסיבת ספרות

המשורר רועי חסן יחגוג היום את צאת ספרו השני, "זהב אריות" (הוצאת סגור), בחגיגה ספרותית יוצאת דופן. חסן, משורר ויוצר בעל קול ייחודי, הוא אחד המשוררים הבולטים שצמחו בתבורת "ערס פואטיקה". בין המשתתפים באירוע: אר ביון, סמי שלום שטרית, קרן נויבך, מאור זגורי, אורטל בן דיון, שלומי חתוכה, ראובן אברגיל, ועם פירנתם, שלום תקווה, כרמן אלמקייסי, קובי אוח, אלמה דישי, ישראל דדון ועממה קטיע. עוד יופיעו מיכה שטרית וחנן בן ארי, שבעוד עם חסן ושרו משריף. "אני מאוד מתרגש לקראת הערב הזה", אמר רועי חסן לקראת ההשקה. "כל המשתתפים הם חברים טובים שלי ואנשים שאני מאוד אוהב. אני מכוון לכך שיהיה אירוע קליל, כיפי ומהנה, ומקווה שהוא גם יהיה כזה". "זהב אריות" – ההשקה הראשונה, היום ב־20:00 ב"מרכז ענבל", רחוב יחיאל 6 תל אביב (מרכז סוזן דלל). טלפון להרשמה: 03-5173711 | אלעד זרט

צילום: יעילת חן